

סוכה פרק ראשון סוכה

יז.

עין משפט נר מצוה

קד א מיי פ"ה מהל' סוכה הלכה כ' טו"ע א"ח סומן מלגל ספ"ק ג'
 קה ב מיי שם הלכה יד' סגנו עשין מג טו"ע א"ח שם ספ"ק א'
 קז ג מיי שם הלכה כ' טו"ע עשין מג טו"ע קז ד מיי שם טו"ע שם ספ"ק ג'.

לעיו רש"י

קלו"שטר"א. מנור.

רבינו חננאל

והא דר' אמי, אסיקנא שיעור משך סוכה קטנה ד' טפחים. הא דאמרו רבנן דר' רב האויר בסוכה פוסל [בג' טפחים], וספך פסול פוסל בד' טפחים, ואקשי רבב עליה ומה אילו איכא ספך פסול פחות מד' טפחים ואויר משלימו לדי' טפחים, ולא יהא האויר החמור דפוסל בג' טפחים כספך פסול הקל מטנו [דאינון פוסל עד שיהיה בר ד' טפחים, וואמרי] (להו) [ואמרו ליה] לדידך נמי דאמרת אויר פוסל בג' טפחים, כדתנן הרחיק את הסיכוך ג' טפחים פסול, ספך פסול בד' אמות, כדתנן בית שנפחת וסיכוך על גביו אם יש בין סיכוך לכותל ד' אמות פסול, ואילו איכא ספך פסול פחות מד' אמות, ואויר פחות משלשה משלימו לדי' אמות כשרה, ולא יהא האויר האויר דפוסל בג' טפחים, כספך פסול דפוסל בד' אמות, ומשינו רבה לדידי

(א) לעיל ד' ג' לקמן י"ג, (ב) כ"א: על מיי האומות, (ד) כ"א: סוכה, (ה) כ"א: טפח: ספך.

מוסף רש"י

בית שנפחת. גגו, וגגין שלשם חלקים הן ושוין ולה משפטים, ונפחת הגג בזמנאו, וסיכוך נספך כבר על פי הפתח ונמלא ספך הכשר מופלג מן הדפנות לכל ד' (ע"ה). א"כ יש מן הכותל לסיכוך ארבע אמות פסולה. הא פחות ממכאן כשרה, שדופני הית עשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת צינאים רואין אותה כאילו היא מן הדופן ועסק הדופן עד כאן ואין כאן ספך פסול אלא דופן ומחזור לספך כשר (ע"ה). וכן חצר שהיא מוקפת אכסדרא. וגג אכסדרא מפסקת צינאים רואין לאויר ספיקו עליו, אם יש צרוב הגג ד' אמות פסולה, דמו לא מהני לה מחיצות הצמים (ע"ה).

מתני' הרחיק הסיכוך מן הדפנות. במשכה: פסולה. לחור פוסל בשלשה אפילו מן הצד, ומכאן אני אומר ומפרש הא דאמרין שבספך פסול מן הצד אמרינן דופן עקומה להכשיר עד ארבע אמות היינו דהשניין לספך כאילו מן הדופן ונעסק ונכפף למעלה ובחורא ליכא למימר

הכי ואיני מפרש רואין את הדופן כאילו הוא עקום והולך תחת הספך פסול ומגיע לספך כשר ומוציא את הפסול מן הסוכה דאם כן גס גזי אויר נמי נימנא הכי: **זית שנפחת וסיכוך כו'**. גגו נפחת בזמנאו רחוק מן הדפנות בכל ד' וסיכוך על הפחת בזמנאו ונמלא תקרת הצית שהיא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי מפסקת צין דפנות לספך כשר: **אם יש מן הסיכוך**. הכשר ולכותל ד' אמות פסול דבארבע אמות לא נאמר למשה מסיני דופן עקומה אבל בפחות הצית כאילו היא הדופן שנעקס אמות פסול דבארבע אמות לא נאמר למשה מסיני דופן עקומה אבל בפחות הצית כאילו היא הדופן שנעקס למעלה ואין כאן ספך פסול לפסול הסוכה ולא יישן תחת זה: **וכן חצר המוקפת אכסדרה**. כל חצר שבהש"ס לפני הצמים והצמים פתוחין לו. חצר זו מוקפת צמים ממוכה ופתוחין לה סביב מג' רוחותיה ולפני הצמים עשו אכסדראות סביב בשלשה רוחותיה והאכסדרה פתוחה היא ואין לה דופן לצד החצר ויש עליה תקרה וזה סיכוך על גבי כל חצירה של כל חצר שבזמנאו היקף אכסדראות ואין דופן לסוכה זו אלא מחיצות הצמים המפסיקות צין צמים לאכסדרה ונמלאת תקרת האכסדרה מפסקת סביב צין ספך לדפנות אם יש צרובת האכסדרה ד' אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה דאמרין דופן עקומה. דוגמא לדבר קלו"שטר"א צלשון אשכנז של חציה אומות^א הם הגלחים שיש לה אויר שיש בה עשבים והיקף אכסדרה סביב לו: שהקיפיה. סביב צין ספך לה סמוך לדפנות דבצר המקבל טומאה ובזמנאו נתן הספך כשר: **אם יש**. תחת הספך פסול ד' אמות פסולה אף הספך כשר לפי שאין לה מחיצות פחות מכאן כשרה דאמרין

ומשהו לכותיה פריך פ"ק דעירובין (דף י'): דלמר רב יהודה מצוי שהוא רחב ט"ו אמה מרחיק שתי אמות ועושה פס ג' אמות ופריך ואמאי יעשה פס אמה ומחלה ירחיק שתי אמות ויעשה פס אמה ומחלה וליכא לשנויי הכא דממשני התם דלתי אורח דהאי גיסא ודהאי גיסא ומצטל ליה דהכא כל הפחות

מתני' הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה^ב. בית שנפחת וסיכוך על גביו אם יש מן הכותל לסיכוך ארבע אמות פסולה^ג וכן חצר שהיא מוקפת אכסדרה סוכה גדולה שהקיפיה בדבר שאין מסככין בו אם יש תחתיו ארבע אמות פסולה: **גמ'** כל הני למה לי צריכא דאי אשמעינן בית שנפחת משום דהני מחיצות לבית עבדין אבל חצר המוקפת אכסדרה דמחיצות לאו לאכסדרה עבדיי אימא לא צריכא ואי אשמעינן הני תרתין משום דמסכין ספך כשר הוא אבל סוכה גדולה שהקיפיה בדבר שאין מסככין בו דמסככה ספך פסול לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי: אויר פוסל בשלשה ספך פסול בארבעה ואמינא להו אנא אויר דפוסל בשלשה מנא לכו דתנן הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה ספך פסול נמו לא ליפסיל אלא בארבע אמות דתנן בית שנפחת וסיכוך על גביו אם יש בין הסיכוך לכותל ד' אמות פסולה ואמרו לי בר מינה דההיא דרב ושמואל אמרי תרוייהו משום דופן עקומה נגעו בה ואמינא להו אנא מה אילו איכא ספך פסול פחות מארבעה ואויר פחות משלשה מאי כשרה מלייה בשפורין מאי פסולה ולא יהא אויר הפוסל בשלשה כספך פסול הפוסל בארבעה ואמרו לי אי הכי לדידך נמי דאמרת ספך פסול פוסל בארבע אמות מה אילו איכא ספך פסול פחות מד' אמות ואויר פחות משלשה מאי כשרה מלייה בשפורין מאי פסולה לא יהא אויר הפוסל בשלשה כספך פסול הפוסל בארבע אמות ואימא להו אנא האי מאי בשלמא לדידי דאמינא ארבע אמות משום

אין כדי הכשר סוכה ממנו עד דופן האמנעי מנטרפין זה עם זה לכדי הכשר סוכה ואין האויר והפסול חוצצין מאחר שהכשר מתחבר יחד דרך הדלדלים: **א"ל"ן איכא ספך פסול פחות מארבע ואויר שיעור לפסול** אין מנטרפין זה עם זה לפסול כיון דלא שוו שיעוריהו להדדי דאמרין ומיהו היכא דאיכא שני טפחים ספך פסול ושנים של ספך פסול ואויר מפסיק ציניהם פחות מג' איכא לספוקי אם שני הפסולין מנטרפין לארבעה לפסול את הסוכה דשמא כיון לחור מפסיק ציניהם לא מנטרפי או שמא כיון דאין באויר ג' מנטרפין ומיהו היכא דליכא בפסולין ד' ואויר פחות מג' מפסיק ציניהם אין האויר משלימו לארבעה צמה שחשבו כסמוס מחמת לצוד דלא אמרינן לצוד להחמיר:

הגבד
 ונמלא חוץ בסוכה צין כשר לכשר וארבעה הוי מקום חשוב להיות חציה: **ואמינא להו אנא**. תשובה לדבריהם: **ומה אילו איכא ספך פסול פחות מארבעה**. ואויר צנודו פחות משלשה מאי אמרינן ציה: **כשרה**. דליכא שיעור ספך פסול: **מלייה**. להאיא שיעורא בשפורין דלספור לספך צנה משום מקבלי טומאה והוא צה ארבעה טפחים מספך פסול: **מאי**. אמרינן ציה: **פסולה**. דאיכא חציה ארבעה ומתחילה כשהיא אויר שהוא חמור היתה כשרה ועכשו שנהפך להיות קל נפסלה: **לא יהא אויר**. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כספך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: **אמרו לי אי הכי לדידך נמי**. דאמרת שיעור ספך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתניתין משום דופן עקומה אלא זהו שיעורא לפסול אפילו בזמנאו אף זו תשובתך ומה אילו כו' ואויר פחות מג' צנוד: **בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות**. דקמני מתניתין פסולה הא פחות כשרה: משום